YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

11 päivänä tammikuuta 2007 *

Asiassa C-384/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on esittänyt 14.10.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.10.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Johan Piek

vastaan

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts (esittelevä tuomari), joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues ja K. Schiemann,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.9.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Piek, edustajinaan advocaat A. van Beek ja advocaat G. de Jager,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster, M. de Mol ja M. P. van Ginneken,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. Tserepa-Lacombe ja M. van Heezik,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 27.6.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 804/68 (EYVL

L 148, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 31.3.1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10), ja asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamisesta 31.3.1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13) ja erityisesti asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat maidontuottaja Piek, joka maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17.5.1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1) mukaisesti teki vuonna 1979 kaupan pitämisestä luopumista koskevan sopimuksen (jäljempänä ns. SLOM-sopimus) neljän vuoden ajanjaksolle maatalouden kehitys- ja tervehdyttämisrahaston (Stichting Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Landbouw) kanssa, ja Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (maatalous-, luonnonsuojelu- ja kalastusministeriö) ja jossa on kyse asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan toisen alakohdan mukaisen erityisen viitemäärän myöntämisen epäämisestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä on säädetty asetuksella N:o 804/68.

4 Rakenteellisten ylijäämien vähentämiseksi on asetuksella N:o 1078/77 luotu palkkiojärjestelmä, jonka mukaiset palkkiot on tarkoitettu niille maanviljelijöille,

jotka luopuvat pitämästä kaupan maitoaan ja maitotuotteitaan (kaupan pitämisestä luopumispalkkio) tai jotka muuttavat lypsykarjan lihaa tuottavaksi karjaksi (lypsykarjan tuotannon muuttamispalkkio). Kaupan pitämisestä luopumispalkkio myönnetään hakemuksesta kaikille tuottajille, jotka sitoutuvat olemaan luovuttamatta tilaltaan peräisin olevaa maitoa tai sieltä peräisin olevia maitotuotteita korvausta vastaan tai korvauksetta neljän vuoden pituisella vähimmäisajanjaksolla.

5 Asetuksella N:o 856/84 lisättiin asetukseen N:o 804/68 5 c artikla, jolla otetaan käyttöön maidonkeräystä koskeva lisämaksujärjestelmä ja jonka 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"– –

Lisämaksujärjestelmä otetaan käyttöön kaikkialla jäsenvaltion alueella jommankumman menettelyn mukaisesti:

Menettely A

– Lisämaksu peritään jokaiselta maidontuottajalta maidosta ja/tai maitoa vastaavasta tuotteesta, jonka tuottaja on toimittanut ostajalle ja jonka määrät kyseisen 12 kuukauden ajanjakson aikana ylittävät määritettävän viitemäärän.

– –"

6 Asetuksen N:o 804/68, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 856/84, soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt on annettu asetuksella N:o 857/84.

7 Asetuksen N:o 857/84 2 artiklan 1 kohdan mukaan maidon tai maitomäärää vastaavien tuotteiden viitemäärä määritetään tuottajan kalenterivuoden 1981 aikana toimittaman määrän perusteella. Saman artiklan 2 kohdan nojalla jäsenvaltiot voivat kuitenkin valita vuoden 1982 tai 1983 viitevuodeksi. Alankomaissa viitevuodeksi oli valittu vuosi 1983.

8 Asetuksen N:o 857/84 3 artiklassa * säädetään seuraavaa:

"2 artiklassa tarkoitettujen viitemäärien määrittämiseksi ja menettelyjä A ja B noudatettaessa otetaan huomioon tietyt poikkeukselliset tilanteet seuraavin edellytyksin:

1) tuottajille, jotka ovat sitoutuneet direktiivin 72/159/ETY mukaisen maidontuotannon kehityssuunnitelmaan, joka on jätetty ennen 1.3.1984, voidaan myöntää jäsenvaltion päätöksellä:

   – erityinen viitemäärä, jossa otetaan huomioon kehityssuunnitelmassa määrätyt maito- ja maitotuotemäärät, jos suunnitelma on toteuttamisvaiheessa,

* – Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

– erityinen viitemäärä, jossa otetaan huomioon suunnitelman valmistumisvuonna toimitetut maito- ja maitotuotemäärät, jos suunnitelma on toteutettu 1.1.1981 jälkeen.

Kehityssuunnitelmasta riippumattomat sijoitukset voidaan samoin ottaa huomioon, jos jäsenvaltiolla on riittävästi asiaa koskevia tietoja.

– –"

9 Asetuksen N:o 857/84 muuttamisesta 20.3.1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 764/89 (EYVL L 84, s. 2) kyseiseen asetukseen lisättiin muun muassa 3 a artikla, jonka mukaan tuottajille, jotka asetuksen N:o 1078/77 mukaisesti annetun sellaisen sitoumuksen (sitoumus, jota Alankomaissa vastaa ns. SLOM-sopimus) johdosta, joka päättyi tapauskohtaisesti 30.9.1983 tai 31.12.1983 jälkeen, eivät olleet voineet saada asetuksen N:o 857/84 2 artiklan mukaista erityistä viitemäärää, voitiin myöntää erityinen viitemäärä. Tällaisen erityisen viitemäärän myöntäminen edellytti asetuksella N:o 764/89 säädettyjen edellytysten noudattamista.

10 Asetuksen N:o 857/84 5 artiklasta seuraa, että muun muassa saman asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja lisäviitemääriä ei voida myöntää kuin sen määrän rajoissa, joka on taattu jokaiselle jäsenvaltiolle. Nämä määrät on otettava kansallisesta varastosta. Kansallinen varasto muodostuu viitemääristä, joita ei ole jaettu tuottajille, ja muun muassa tuottajien toiminnan lopettamisen johdosta vapaaksi jääneistä viitemääristä.

Alankomaiden lainsäädäntö

11 Asian kannalta merkityksellinen Alankomaiden lainsäädäntö sisältyy lisämaksusta 18.4.1984 tehtyyn ministeriön päätökseen (Beschikking Superheffing), joka tuli voimaan 1.4.1984.

12 Tämän 18.4.1984 tehdyn päätöksen 2 kohdan mukaan tuottajan on maksettava lisämaksu, jos hän ylittää hänelle myönnetyn viitemäärän.

13 Viitemäärien myöntämistä koskeva pääsääntö on annettu 18.4.1984 tehdyn päätöksen 5 kohdassa – sellaisena, kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, tai sellaisena, kuin se oli (maidon) lisämaksusta tehdyn päätöksen muuttamisesta 28.3.1985 tehdyn ministeriön päätöksen [Wijziging Beschikking Superheffing (melk)] jälkeen –, jonka mukaan lisämaksua ei tarvitse maksaa vuonna 1983 toimitetusta määrästä, jota alennetaan 8,65 prosentilla.

14 Asetuksen N:o 857/84 3 artikla on pantu täytäntöön 18.4.1984 tehdyn päätöksen 11 kohdalla, jolla annetaan erityisten viitemäärien myöntämistä koskevat säännöt. Tässä säännöksessä, sellaisena kuin se oli pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, säädettiin seuraavaa:

"1. Se, joka on sitoutunut 1.9.1981 jälkeen, mutta ennen 1.3.1984, investointivelvollisuuksiin, voi vaatia tämän artiklan näiden säännösten nojalla, että hänelle on myönnettävä 5 kohdan ensimmäisestä alakohdasta tai 5 kohdan toisesta alakohdasta tarkoitetusta viitemäärästä poikkeava erityinen viitemäärä. Tällainen vaatimus voidaan esittää myös silloin, jos joku toinen tosiasiallisesti oikeutettu on tehnyt sitoumukset kyseisen perusteen nojalla.

2. Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla investointivelvollisuuksilla tarkoitetaan sellaisten investointien suorittamisvelvollisuuksia tai kehittämiskelpoisia maatiloja koskevan päätöksen (Besluit landbouwbedrijven met ontwikkelingsmogelijkheden, Stcrt. 1974, 83 ja 89) puitteissa tapahtuvaa sellaisen hyväksytyn kehityssuunnitelman täytäntöönpanoa, joissa

a) joko vähintään 50 000 [NLG]:n määrä on tarkoitus käyttää olemassa olevien eläinpaikkojen korvaamiseen tai näiden paikkojen lisäämiseen siten, että näiden lisäämis- tai korvaamistoimien kohteena on vähintään 20 prosenttia eläinpaikoista ja vähintään 5 eläinpaikkaa, ja siten, että eläinpaikkojen kokonaismäärä saa olla enintään 60.

b) joko vähintään 100 000 [NLG]:n määrä on tarkoitus käyttää olemassa olevien eläinpaikkojen korvaamiseen tai lisäämiseen kokonaismäärältään yli 60 eläinpaikaksi siten, että lisäämis- tai korvaamistoimien kohteena on yli 25 prosenttia eläinpaikoista.

'Investointivelvollisuuksilla' tarkoitetaan myös velvollisuuksia, joihin on sitouduttu vähintään sellaisesta määrästä, joka on 90 prosenttia a alakohdassa tai b alakohdassa mainitusta määrästä, jos asianomainen henkilö voi osoittaa suorittaneensa töistä omana työnä vähintään sellaisen määrän, jonka arvo vastaa a alakohdassa tai b alakohdassa mainitun määrän ja sen määrän välistä erotusta, josta velvoitteisiin on sitouduttu.

3. Edellä 2 alakohdassa tarkoitetuilla eläinpaikoilla ymmärretään lypsyssä oleville tai tiineille lehmille järjestettyjä sellaisia eläinpaikkoja, mukaan lukien näihin paikkoihin välittömästi liittyvät laitteistot, jotka on otettu tosiasiallisesti käyttöön 1.1.1982 jälkeen.

4. Edellä 1 alakohdassa tarkoitettu erityinen viitemäärä on yhtä suuri kuin määrä, jonka tuottaja on toimittanut yrityksessä, jossa investoinnit tehdään, 52 viikon toimitusaikana, joka lähes vastaa kalenterivuotta ja joka edeltää 1 alakohdassa tarkoitettuihin velvollisuuksiin sitoutumista; tähän määrään on lisättävä se määrä kiloja, jota oikeus koskee ja joka lasketaan seuraavaa laskutapaa käyttäen: lisäeläinpaikkojen kokonaismäärä tai uusien eläinpaikkojen määrä, josta vähennetään yrityksessä sen vuoden aikana, joka on edeltänyt velvollisuuksiin sitoutumista, olevien lypsylehmien tai tiineenä olevien lehmien määrä silloin, kun tämä määrä on suurempi kuin ennen laajentamista käytettävissä olevien eläinpaikkojen määrä, josta on vähennetty 20 prosenttia tästä laajentamisesta, ja näin saatu määrä kerrottuna luvulla 5 500; tästä kaikesta vähennetään 8,65 prosenttia, edellyttäen, että

a) silloin kun 3 alakohdassa tarkoitettu tosiasiallinen käyttöönotto on tapahtunut vuonna 1983: edellä esitetyn laskutavan mukaan lasketusta määrästä kaksi kolmasosaa otetaan huomioon 5 kohdan ensimmäisen tai toisen alakohdan soveltamista rajoittamatta, ja että

b) silloin kun 3 alakohdassa tarkoitettu tosiasiallinen käyttöönotto on tapahtunut ennen 1.4.1985: puolet tästä määrästä otetaan huomioon 5 kohdan ensimmäisen tai toisen alakohdan soveltamista rajoittamatta

c) silloin kun 3 alakohdassa tarkoitettu tosiasiallinen käyttöönotto on tapahtunut 31.3.1985 jälkeen, mutta ennen 1.1.1986, sovelletaan ainoastaan 5 kohdan ensimmäistä tai toista alakohtaa.

Silloin kun 3 alakohdassa tarkoitettu tosiasiallinen käyttöönotto on tapahtunut vuoden 1985 jälkeen, erityistä viitemäärää ei voida myöntää tämän kohdan

säännösten nojalla. Niiden tuottajien osalta, jotka velvollisuuksiin sitoutumista edeltävän vuoden aikana eivät ole toimittaneet tai myyneet suoraan, laskutavassa sovelletaan 10:tä prosenttia 20 prosentin sijasta.

– –"

15 Lypsykarjan teurastusta tai tuotannon muuttamista koskevaan järjestelmään osallistuvien lisämaksusta 16.5.1989 tehty päätös (Beschikking Superheffing SLOM-deelnemers) koski maidontuottajia, jotka eivät voineet toimittaa maitoa vuonna 1983 ns. SLOM-sopimuksesta seuraavan sitoumuksen vuoksi. Tällä sääntelyllä heidän oli mahdollista saada erityinen viitemäärä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Piek, joka on maidontuottaja Alankomaissa, teki vuonna 1979 maatalouden kehitys- ja tervehdyttämisrahaston kanssa ns. SLOM-sopimuksen, jossa hän sitoutui palkkiota vastaan olemaan toimittamatta maitoa tai maitotuotteita 11.3.1980 ja 10.3.1984 välisenä aikana. Piek siis muutti tuotantoaan ja muunsi maitotilansa lihakarjatilaksi.

17 Maa-aluejaossa Piek onnistui saamaan hallintaansa 36 hehtaarin suuruisen, hänen tilansa rakennuksiin rajoittuvan maa-alueen, joka annettiin jaossa hänelle sillä edellytyksellä, että hän alkaisi harjoittaa siellä (jälleen) maidontuotantoa.

18 Tähän vaadittavan maa-alueiden käyttösuunnitelman muutoksen edellytyksenä oli, että Piek hakee ennen 1.7.1981 rakennuslupaa navetan rakentamista varten ja että sen rakentaminen alkaa vuonna 1981. Piek allekirjoitti 11.6.1981 yritysten kanssa kolme sopimusta navetan perustusten rakentamiseksi sekä lypsylehmien navetan varustelemiseksi. Nämä rakennustyöt valmistuivat vuonna 1983.

19 Piek jätti 18.4.1984 tehdyn päätöksen 11 kohdan nojalla 27.6.1984 hakemuksen, josta käsillä oleva ennakkoratkaisukysymys johtuu.

20 Tämä hakemus hylättiin 12.10.1984 tehdyllä päätöksellä sillä perusteella, että maitotilaa koskeviin investoimisvelvollisuuksiin oli sitouduttu ennen 1.9.1981. Kuitenkin 18.4.1984 tehdyn päätöksen 11 kohdan 1 alakohdassa vaadittiin, että investoimisvelvollisuuksiin olisi sitouduttu ajanjakson 1.9.1981–1.3.1984 kuluessa.

21 Piek valitti tästä päätöksestä Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserijiin. Tämä valitus hylättiin perusteettomana 12.6.1985 tehdyllä päätöksellä, jolla pysytettiin voimassa 12.10.1984 tehty päätös.

22 Piek nosti asiasta kanteen tämän jälkeen useissa hollantilaisissa tuomioistuimissa. Gerechtshof te 's-Gravenhagen 18.5.2000 antamasta tuomiosta valitettiin ensimmäisellä Hoge Raad der Nederlandeniin tehdyllä kassaatiovalituksella, jonka tämä jälkimmäinen hyväksyi 24.5.2002 antamallaan tuomiolla. Sen jälkeen kun asia oli siirretty ratkaistavaksi Gerechtshof te Amsterdamiin, kantaja valitti kyseisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta uudestaan Hoge Raad der Nederlandeniin.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää vielä, että siitä syystä, että pääasian kantaja oli tehnyt ns. SLOM-sopimuksen, hän ei ollut toimittanut maitoa eikä maitotuotteita vuonna 1983, joka oli valittu Alankomaiden kuningaskunnassa viitevuodeksi. Kantajan ei ollut myöskään mahdollista saada erityistä viitemäärää 16.5.1989 tehdyn päätöksen nojalla.

24 Näissä olosuhteissa Hoge Raad der Nederlanden on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohta esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, joka on annettu tämän säännöksen soveltamiseksi ja jossa säädetään, että investointivelvollisuuksiin sitoutuneet tuottajat voivat saada siitä riippumatta, onko sitoutuminen tapahtunut kehityssuunnitelman puitteissa vai ei, ainoastaan silloin erityisen viitemäärän, jos he ovat antaneet investointivelvollisuuksiaan koskevat sitoumukset 1.9.1981 jälkeen, mutta ennen 1.3.1984?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen ei voida vastata yleisellä tavalla: Minkä arviointiperusteiden mukaan on arvioitava, miltä osin ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitettu ajallinen rajaaminen on yhteensopiva asetuksen N:o 857/84 kanssa?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

25 Näillä kahdella kysymyksellään, joita on käsiteltävä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voiko jäsenvaltio rajata asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan kansallisella täytäntöönpanotoimella niiden maidontuottajien ryhmän, jotka voivat saada erityisen viitemäärän, niihin, jotka ovat sitoutuneet investointivelvollisuuksiin ajanjakson 1.9.1981–1.3.1984 kuluessa siitä riippumatta, onko sitoutuminen tapahtunut kehityssuunnitelman puitteissa vai ei, ja sulkea pois tällä tavoin sellaiset maidontuottajat, jotka olivat sitoutuneet tällaisiin velvollisuuksiin ennen 1.9.1981.

26 Aluksi on muistutettava, että asetuksella N:o 856/84 säädetään lisämaksusta, joka kannetaan toimitetuista maitomääristä, jotka ylittävät jokaiselle jäsenvaltiolle määritetyn viitemäärän.

27 Kuten käsillä olevan tuomion 7 kohdassa on täsmennetty, Alankomaiden kuningaskunta on käyttänyt hyväkseen mainitun asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa olevaa mahdollisuutta ja säätänyt, että sen alueella viitemäärä vastaa sen maidon tai maitomäärää vastaavan tuotteen määrää, joka on toimitettu tai ostettu kalenterivuoden 1983 aikana.

28 Näihin sääntöihin on säädetty muun muassa asetuksen N:o 857/84 3 artiklassa poikkeuksia, joiden mukaan tuottajien on mahdollista saada tietyissä erityistilanteissa ja tietyillä ehdoilla erityinen viitemäärä.

Harkintavallan olemassaolo asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohtaa sovellettaessa

29 Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan poikkeuksien osalta yhteisöjen tuomioistuin on tunnustanut jäsenvaltioille harkintavallan jakaa tai olla jakamatta erityiset viitemäärät tässä säännöksessä tarkoitetuille tuottajille (asia C-63/93, Duff ym., tuomio 15.2.1996, Kok. 1996, s. I-569, 11 kohta) ja vahvistaa tarvittaessa nämä määrät, jotta otetaan huomioon toteuttamisvaiheessa oleva kehityssuunnitelma (yhdistetyt asiat 196/88–198/88, Cornée ym., tuomio 11.7.1989, Kok. 1989, s. 2309, 13 kohta) tai kehityssuunnitelma, joka on toteutettu 1.1.1981 jälkeen (asia C-16/89, Spronk, tuomio 12.7.1990, Kok. 1990, s. I-3185, 11 ja 12 kohta).

30 Toisin kuin kantajat edellä mainituissa asioissa Piek toteutti investointinsa asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kehityssuunnitelman ulkopuolella.

31 Kuten komissio korosti, on kuitenkin myönnettävä, että jäsenvaltioilla on sama harkintavalta asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa. Piek ei sitä paitsi kiistänyt tämän harkintavallan olemassaoloa sellaisenaan, vaan sen mahdollisuuden, että tämän harkintavallan nojalla jäsenvaltio voisi rajata erityisen viitemäärän myöntämisen koskemaan vain niitä maidontuottajia, jotka ovat sitoutuneet investointivelvollisuuksiin 1.9.1981 jälkeen, ja näin ollen rajata niiden tuottajien ryhmän, jotka voivat saada tällaisen kiintiön.

Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan nojalla käytetyn harkintavallan rajat

32 Silloin kun jäsenvaltio päättää käyttää sille tarjottua mahdollisuutta myöntää asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan nojalla erityisiä viitemääriä, sillä käytettävissä olevaa harkintavaltaa rajoittavat kyseessä olevan säännöksen tekstistä, säännöksen tavoitteesta ja syrjintäkiellon periaatteesta johtuvat vaatimukset (ks. em. asia Spronk, tuomion 13 ja 17 kohta).

33 Vaikka nämä vaatimukset olisikin muotoiltu sen vallan rajoissa, joka jäsenvaltioille oli myönnetty sellaisten eri tuottajien, jotka olivat sitoutuneet kehityssuunnitelmaan, yksilöllisten viitemäärien tason määrittämiseksi, mistä oli kyse edellä mainitussa asiassa Spronk, on katsottava, että kyse on vaatimuksista, jotka ovat sovellettavissa myös niihin ehtoihin, jotka jäsenvaltio määrittää erityisten viitemäärien jakamiseksi sellaisten asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen sijoitusten tapauksessa, jotka on toteutettu kehityssuunnitelmasta riippumatta.

34 Lisäksi vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että toteuttaessaan yhteisön lainsäädännön soveltamista koskevia toimenpiteitä kansallisten viranomaisten on harkintavaltaansa käyttäessään noudatettava yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita, joihin kuuluu suhteellisuusperiaate (ks. mm. asia C-313/99, Mulligan ym., tuomio 20.6.2002, Kok. 2002, s. I-5719, 35 ja 36 kohta; yhdistetyt asiat C-231/00, C-303/00 ja C-451/00, Cooperativa Lattepiú ym., tuomio 25.3.2004, Kok. 2004, s. I-2869, 57 kohta ja asia C-496/04, Slob, tuomio 14.9.2006, Kok. 2006, s. I-8257, 41 kohta).

35 Näiden periaatteiden valossa on tarkasteltava, onko kyseessä oleva jäsenvaltio käyttänyt harkintavaltaansa yhteisön oikeuden mukaisesti silloin, kun se sääti, että ainoastaan sellaiset maidontuottajat, jotka ovat sitoutuneet investointivelvollisuuksiin ajanjakson 1.9.1981–1.3.1984 kuluessa, voivat saada erityisen viitemäärän, mutta eivät tuottajat, jotka olivat sitoutuneet tällaisiin velvollisuuksiin ennen 1.9.1981.

36 Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan sanamuodon osalta on todettava, että investointivelvollisuuksien osalta, kun kyse on niistä säännöksen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista, joihin kehityssuunnitelmassa on sitouduttu, tässä säännöksessä asetetaan määräaika, kun siinä säädetään, että ainoastaan tuottajat, jotka ovat sitoutuneet tällaiseen suunnitelmaan, joka on jätetty "ennen 1.3.1984", voivat mahdollisesti saada erityisen viitemäärän. Säännöksellä ei sen sijaan määrätä päivää, mistä lähtien investointivelvollisuudet olisi ehdottomasti otettava huomioon viitemäärän saamiseksi.

37 Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittu päivämäärä 1.1.1981 kuuluu sen eron yhteyteen, joka tässä säännöksessä tehdään myönnettävissä olevan erityisen viitemäärän suuruuden määrittämisen osalta niiden suunnitelmien, jotka "o?vat? toteuttamisvaiheessa" (ensimmäinen luetelmakohta), ja niiden suunnitelmien välillä, jotka on toteutettu tämän päivämäärän jälkeen (toinen luetelmakohta). Kuten komissio on korostanut, mainitun päivämäärän mainitsemisesta ei saa vetää ratkaisevia johtopäätöksiä niiden investointivelvollisuuksien, jotka voidaan ottaa huomioon erityisen viitemäärän myöntämiseksi, rajaamisen osalta.

38 Lisäksi asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa oleva maininta päivämäärästä 1.1.1981 vastaa sitä, että mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa katsotaan lähtökohtaisesti vuosi 1981 viitevuodeksi. Alankomaiden

kuningaskunta on kuitenkin käyttänyt mainitun artiklan 2 kohdassa tarjottua mahdollisuutta valita vuosi 1983 viitevuodeksi. Näin ollen ei ole syytä soveltaa päivämäärää 1.1.1981 asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun sellaisen investointivelvollisuuden yhteydessä, johon on sitouduttu kehityssuunnitelmasta riippumatta.

39 Tästä seuraa, että toisin kuin Piek väitti, asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan sanamuodossa ei ole mitään sellaista, joka estäisi jäsenvaltiota rajaamasta niiden tuottajien ryhmän, jotka voivat saada erityisen viitemäärän, niihin tuottajiin, jotka ovat sitoutuneet investointivelvollisuuksiin 1.9.1981 jälkeen.

40 Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan tavoitteena on antaa jäsenvaltioille mahdollisuus mukauttaa viitemääriä, jotta tiettyjen tuottajien poikkeuksellinen tilanne voitaisiin ottaa huomioon (ks. em. asia Duff ym., tuomion 13 kohta). Tähän tavoitteeseen on kuitenkin pyrittävä, kuten mainitun asetuksen 5 artiklasta käy ilmi, sen varaston rajoissa, jonka kyseinen jäsenvaltio on muodostanut taatun määrän sisällä.

41 Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdasta, luettuna yhdessä 5 artiklan kanssa, seuraa siis, että vaikka yhteisön lainsäätäjän tarkoituksena on ollut antaa jäsenvaltioille mahdollisuus sallia investointivelvollisuuksiin sitoutuneen tuottajan nauttia investointinsa tuotosta (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Cornée ym., tuomion 12 kohta ja em. asia Spronk, tuomion 15 kohta), jäsenvaltion mahdollisuutta

myöntää tätä tarkoitusta varten erityisiä viitemääriä ei voida harjoittaa kuin taatun määrän rajoissa ja nämä määrät kuuluvat kansalliseen varastoon. Toisin kuin Piek väitti, tällainen vaatimus voi oikeuttaa tältä osin huomioon otettavien investointivelvollisuuksien ajallisen rajaamisen.

42 Vaikka käsillä olevassa tapauksessa oletettaisiin, kuten Piek väitti istunnossa, että kansallisen varaston ehtymistä ei voida osoittaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, jolle tämän kysymyksen tutkiminen kuuluu, sellainen ajallinen rajaaminen, kuin mistä pääasiassa on kyse, osoittautuu kuitenkin tarpeelliseksi silloin, kun jäsenvaltio, jolla on tältä osin harkintavaltaa, voi pätevästi vedota tosiasialliseen riskiin tämän kansallisen varaston ehtymisestä. Tältä osin on kuitenkin korostettava, että kyseisenä ajankohtana Alankomaissa kaikkiin viitemääriin kohdistui 8,65 prosentin vähennys (ks. käsillä olevan tuomion 13 ja 14 kohta).

43 Tällaista ajallista rajaamista ei sitä paitsi voida katsoa suhteettomaksi kyseiseen ehtymisriskiin nähden. Kun nimittäin verrataan Piekin tilanteessa olevien maidontuottajien kärsimiä haittoja ja kyseisen jäsenvaltion velvollisuutta noudattaa asetuksen N:o 857/84 5 artiklassa asetettuja vaatimuksia, on todettava, että niiden investointivelvollisuuksien, jotka otetaan huomioon erityisen viitemäärän myöntämiseksi, ajallinen rajaaminen niihin, joihin on sitouduttu 1.9.1981 jälkeen, perustuu siihen ajatukseen, että kaikilla tuottajilla, jotka olivat sitoutuneet tällaisiin velvollisuuksiin ennen tätä päivämäärää, oli vähintään kuusitoista kuukautta aikaa noudattaa näitä velvollisuuksia ennen 1.1.1983, joka on sen viitevuoden alku, jonka Alankomaiden viranomaiset olivat valinneet. Tätä määräaikaa on pidettävä riittävän pitkänä, jotta tällainen tuottaja voi viitevuoden 1983 aikana toteuttaa sen maidon

lisätuotannon, joka seuraa sen velvollisuuksista investoida lypsylehmiä ja tiineitä lehmiä varten oleviin uusiin eläinpaikkoihin.

44 Piek ei sitä paitsi ole esittänyt sellaisia perusteluja, jotka antaisivat aiheen epäillä sitä, että pääsääntöisesti tällainen tavoite on mahdollista saavuttaa tällaisessa määräajassa.

45 Tästä seuraa myös, että tuottajat, jotka ovat sitoutuneet investointivelvollisuuksiin ennen 1.9.1981, eivät tule syrjityiksi verrattuna niihin tuottajiin, jotka ovat sitoutuneet tällaisiin velvollisuuksiin tämän päivämäärän jälkeen. Ensiksi mainituilla on nimittäin, toisin kuin jälkimmäisillä, periaatteessa mahdollisuus saada asetuksen N:o 857/84 2 artiklassa tarkoitettu viitemäärä ilman, että on tarpeen turvautua mainitun asetuksen 3 artiklan mukaiseen erityisen viitemäärän myöntämistä koskevaan poikkeukselliseen toimeen, mikä heijastaa ensiksi mainittujen tuotannon lisäystä, joka on seurausta investoinneista, joihin on sitouduttu aiemmin.

46 Kuten Alankomaiden hallitus korosti, on vielä lisättävä, että niiden investointivelvollisuuksien huomioon ottaminen, joihin on sitouduttu ennen 1.9.1981, olisi voinut sisältää riskin maitokiintiöitä koskevan lainsäädännön väärästä soveltamisesta. Se olisi nimittäin antanut tuottajille mahdollisuuden vedota vanhoihin, kyseistä päivämäärää edeltäviin investointivelvollisuuksiin erityisten viitemäärien saamiseksi, ei maidon tuottamiseksi tai markkinoimiseksi vaan pelkästään taloudellisen hyödyn saamiseksi niiden markkina-arvosta (ks. vastaavasti asia C-44/89, von Deetzen, tuomio 22.10.1991, Kok. 1991, s. I-5119, 24 kohta ja asia C-401/99, Thomsen, tuomio 20.6.2002, Kok. 2002, s. I-5775, 39 ja 45 kohta).

47 Edellä esitetystä seuraa, että Hoge Raad der Nederlandenin esittämiin kysymyksiin on vastattava, että asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että sen vastainen ei ole pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö, jolla rajataan niiden maidontuottajien ryhmä, jotka voivat saada erityisen viitemäärän, niihin, jotka ovat 1.9.1981 jälkeen, mutta ennen 1.3.1984 sitoutuneet investointivelvollisuuksiin.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamisesta maito- ja maitotuotealalla 31.3.1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 3 artiklan 1 alakohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että sen vastainen ei ole pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö, jolla rajataan niiden maidontuottajien ryhmä, jotka voivat saada erityisen viitemäärän, niihin, jotka ovat 1.9.1981 jälkeen, mutta ennen 1.3.1984 sitoutuneet investointivelvollisuuksiin.

Allekirjoitukset